

check-in Billund

Nr. 1/jan. 2013

Louise Svalastog Spellerberg

Vild med rejse

Gastrobar

Lufthavnens oase

Malta

En festlig størrelse

Vind et kamera

Fotokonkurrence

En tur i saltminen
i spændende

Et dyk fra junglen

Det bedste af Thailand

Krakow

Billund Lufthavn i nyt samarbejde med Børnehjertefonden

Billund Airport

Ræk mig lige saltet

Lysekronerne er af salt, væggene er af salt, ligesom statuerne er det, og så huser det store underjordiske kompleks restauranter og kapeller. Saltminen i Wieliczka ved Krakow er en verden for sig selv med sit helbredende mikroklima.

AF Lars Guldager Dyhr og Niels Husted (foto)

Da jeg runder hjørnet, må jeg helt ufrivilligt spærre øjnene op, og det er tæt på, at jeg må bede om et stykke plaster til min hage, der nær rammer gulvet. Jeg vidste godt, at Wieliczka-minen var imponerende, og jeg havde hørt, at den underjordiske kirke var noget særligt, men jeg er på alle måder duperet over det første indtryk.

Skt. Kinga-kapellet er den største underjordiske kirke i verden og er resultatet af de polske minearbejderes arbejde med at fjerne de gigantiske knolde af salt, som naturen på underfundig vis har skabt her et kort stykke udenfor storbyen Krakow. Valget af materialer har også været ret simpelt, for alt herinde er ganske enkelt hugget i salt og ellers understøttet med træ, hvilket bestemt ikke gør oplevelsen mindre imponerende.

Fra loftet hænger prægtige lysekroner, som umiddelbart ligner fint krystal, men de er også skabt af minens "afgrøde", ligesom de møjsommeligt udhuggede statuer og billeder på væggene. Et motiv som "Den sidste nadver" kan i forvejen påregne sig en del opmærksomhed, men det bliver ikke mindre, når det på detaljeret vis er mejslet ind i saltvæggen med spektakulære detaljer og dybde. Udsmykningen af dette imponerende lokale tog da også omkring 70 år, men det må til dels tilskrives det faktum, at alt er udført af kun tre arbejdere,

der efterfulgte hinanden, så der har ikke været mere end to hænder på opgaven ad gangen.

135 meter under jorden

I det hele taget ligger der en gigantisk arbejdsindsats bag den stadig aktive mine, hvor den traditionelle udvinding af salt dog er ændret til mere moderne metoder, som primært udføres ved hjælp af vand og efterfølgende tørring på jordoverfladen. Her er blevet slidt og slæbt i mere end 700 år, og faktisk har

MINEN er fyldt med små kapeller.

SKT. KINGA-KAPELLET er et imponerende syn langt under jorden.

minen været en stor økonomisk gevinst for ikke bare området omkring Krakow, men også hele Polen. Salt har til tider nærmest været sin vægt værd i guld, og vores kyndige guide lægger ikke skjul på, at høsten fra de dybe gange har været kilde til stor rigdom.

I perioder har op mod en tredjedel af den polske konges skatter været relateret til Wieliczka-minen, hvor det blev bestemt at kun frie mænd måtte arbejde. Dermed var der ingen adgang for slaver eller kvinder og børn, der måtte kigge langt

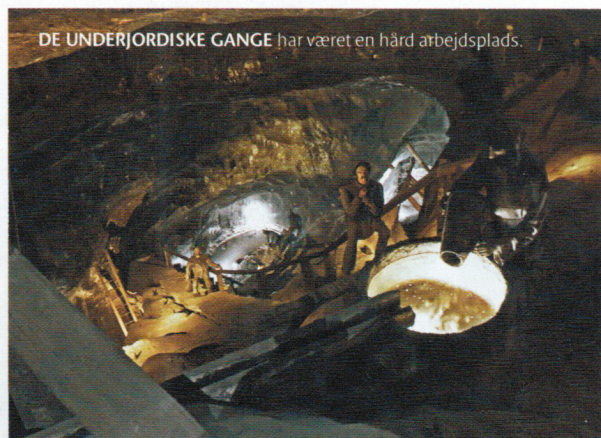
efter den solide hyre, der fulgte med.

Alligevel har det ikke kun været et misundelsesværdigt sted at ernære sig, for de mørke gange har været en farlig arbejdsplads fyldt med uheld og brandfarlig metangas, som ved mindst et tilfælde har resulteret i en brand, der varede i mere end et år.

Det behøver vi nu ikke bekymre os om i dag, hvor vi følger turistruten på 2,5 kilometer rundt i minen. Når først de godt 300 trappetrin er forceret, kan vi således ubesværet prome-

DEN SIDSTE NADVER kan være svært at få øjnene fra, når motivet er hugget på detaljeret vis i en saltvæg

DE UNDERJORDISKE GANGE har været en hård arbejdsplads.

KRAKOW

nerer på de brede gange, og vi når uden voldsomme sværdslag ned i en dybde på 135 meter under jorden.

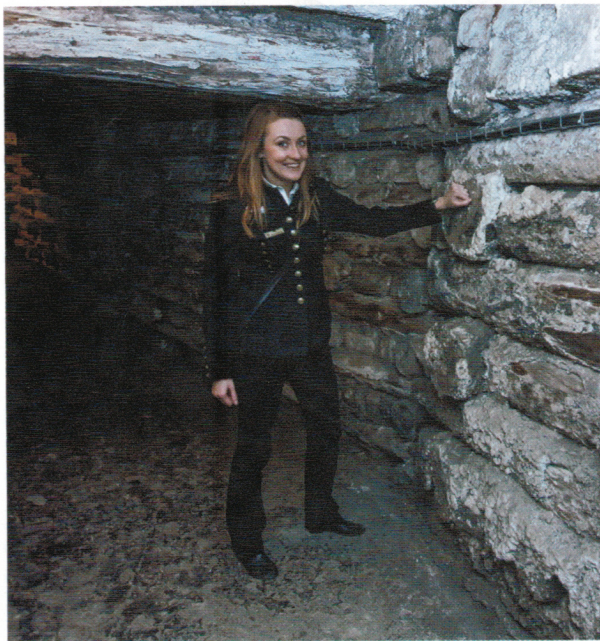
Restauranter, kursted og mobiltelefoni

Dermed har vi kun set en brøkdel af den store mine, som blandt andet byder på en del kapeller, hvor de gudfrygtige minearbejdere kunne bede om hjælp til at overleve endnu en dag under de farlige betingelser. Besøgende gæster ser således kun tre niveauer af i alt ni, og foruden den stadigt aktive del af minen, så er her også et kursted, der gør underværker for patienter med åndedrætsproblemer, og mulighed for at overnatte.

Så lang tid har vi ikke sat af til besøget denne gang, men sulten melder sig naturligvis efter en god travetur, og så er der heldigvis også mulighed for at få lidt at spise hernede langt under de luftlag, hvor vi normalt bevæger os. Faktisk er der flere restauranter og barer i denne specielle verden, hvor temperaturen altid er 14-16 grader, og det er på sin vis surrealistisk at sidde under den smukke lysekrone og nyde et lækkert måltid.

Maden er selvfølgelig tilberedt med salt fra minen, og umiddelbart er det ikke nødvendigt at spørge efter lidt at krydre med - måske har det endda fået en tand for meget, men kokken er vist lovligt undskyldt, for efter bare nogle timer underjordisk færden kan saltet mærkes på huden og smages i mundvigen.

Det sidste skyldes måske også, at guidens udfordring om at slikke på en væg var for stor en fristelse, og vi må blankt erkende, at den markante, salte smag hænger ved efter den aparte prøvelse. Lige så specielt er det, at mobiltelefonen pludselig giver sig til at ringe, men naturligvis er der både telefon-signal og internetforbindelse i det, der er blevet en moderne turistattraktion.

WIELICZKA-MINEN

Var en af 12 attraktioner på UNESCOs originale verdensarvsliste fra 1978.

De første mineskakter blev gravet i 1300-tallet. Der var dog blevet udvundet salt i området mange hundrede år inden da.

Har ni niveauer. Den 2,5 kilometer lange turistrute gæster kun de øverste tre, og her kommer du maksimalt ned i 135 meters dybde.

Indeholder flere restauranter og et kursted.

Rejseinfo

Ryanair flyver direkte til Krakow. Se mer: www.ryanair.dk

Tilbage på overfladen

Mere end en million mennesker slår vejen forbi hvert år, og i sommerperioden finder op imod 7.000 gæster om ugen vej ned i minen. Så mange er der langt fra udenfor sæsonen, og ventetiden ved den trange elevator er ganske kort. Den farer skramlende op til jordoverfladen i løbet af et spændende minut, hvor vi står pakket tæt sammen, og snart er vi med fast grund under fødderne og den blå himmel over os. Det er ikke en tur for klaustrofobiske sjæle, men Wieliczka-minen er nok heller ikke deres kop te under alle omstændigheder.

For os andre er det derimod en fascinerende oplevelse, som stadig gør indtryk flere dage efter, selvom saltet er skyllet af huden, og smagen er forsvundet fra munden. Skulle vi komme til at mangle den, kan vi altid tage et slik på en af de små klumper saltsten, som vi fik lov at tage med fra minen, men der foretrækker vi nu det fra saltbøssen og det spektakulære minde.

GUIDEN udfordrer gæsterne til at slikke på væggen - og vi falder selvfølgelig for fristelsen.

Det andet Rom

Krakow er på mange måder den intellektuelle, historiske og kulturelle hovedstad i Polen, og det bærer den smukke, gamle by præg af. De mange kirker og grandiose bygninger fortæller om århundreders rigdom, men den intime stemning fornægter sig alligevel ikke på de brede stræder og pladser.

AF Lars Guldager Dyhr og Niels Husted (foto)

Omkranset af det grønne parkområde, Planty, ligger Krakows gamle hjerte som en åben invitation til dig, der gerne vil kombinere storbyens glæder med afslappet stemning og hyggelig atmosfære. Her følger du i fodsporene på tidligere tiders konger og en enkelt pave af lokal afstamning, og storheden er ikke til tage fejl af, når turen i adstadigt tempo går forbi en af de omkring 200 kirker i den sydpolske storby. På den måde giver tilnavnet "Det andet Rom" meget god mening, selvom gadebilledet ikke er helt så pulserende.

Nok er gaderne fyldt med mange mennesker, men det er som om, tiden har stået stille her, og byen hviler på forunderlig vis i sig selv på en yderst behagelig måde. Roen er fast følgesvend, mens den gamle arkitektur kræver, at øjnene bevæger sig op og ned ad facaderne, og der er detaljer nok at fæstne blikket på.

Den katolske fascination

Det gælder også på Wawel-slottet, som troner på højedraget i den ene ende af den gamle bydel. Med sin dominerende renaissance-plads og domkirken drager det gamle kongeslot på uundgåelig vis, og udsigten over byen og floden er noget nær

DEN IMPONERENDE altertavle i Mariakirken kalder på noget, der kunne kaldes katolsk fascination.

KRAKOW

byens bedste. Der er mulighed for at kigge ind i de fornemme gemakker med varierende udstillinger, men de statelige omgivelser ændrer sig ikke, og det er betagende at betragte den legendariske attraktion udefra, mens dagen går på hæld.

Når eftermiddag bliver til aften, er markedspladsen Rynek Glówny et naturligt samlingspunkt, og her går du ikke forgæves, hvad enten du leder efter et sted at gøre lidt indkøb eller en hyggelig café. Her kan du også gå under jorden på opdagelse i en ny afdeling af Krakows Historiske Museum, men på den modsatte side af pladsen fanger Mariakirkens to forskelligartede tårne opmærksomheden. De er bygget i alt andet end venlig kappestrid mellem to brødre, der på hver sin vis har forsøgt at skabe sig det største eftermæle.

Den største attraktion findes dog indendørs, hvor kunstneren Veit Stoss har opført en gigantisk altertavle, som det tog godt 12 år at opføre. Den præstation har i visse kredse givet ham et renommé som verdens førende gotiske skulptør, og det er sandt for dyden svært ikke at føle sig lidt ydmyg, når man har taget plads midt i den majestætiske kirke.

DE TO TÅRNE på Mariakirken er vidt forskellige.

HER KAN DU SPISE

Restaurajca Pod Baranem. Det er ikke uden grund, at det familieejede spisested har ry som byens førende. Her bliver klassiske, polske retter serveret med et ekstra pift, og væggene er fyldt med billeder af polske og udenlandske kendisser, der ofte gæster etablissemnet. Prisen er i den høje ende på den lokale skala, men er på ingen måde skræmmende efter danske forhold. Oveni hatten får du en behagelig stemning, der er perfekt til en romantisk aften.

Restaurajca Pod Baranem. ul. sw. Gertrudy 21. www.podbaranem.com